

Οι πρόσφατες εκλογές: Κάποιες προκαταρκτικές σκέψεις...

Δεν είναι ασύνηθες μετά απο τις εκλογές, όλες σχεδόν οι παρατάξεις να τα καταφέρνουν να βρίσκουν τρόπο να εμφανίζονται ότι έχουν κερδίσει. Ετσι δεν είναι παράδοξο που με μιά δυο εξαιρέσεις, οι πολιτικοί αρχηγοί έσπευσαν να μιλήσουν για τις "επιτυχίες" των κομμάτων τους στις πρόσφατες εκλογές.

Η δική μας λογική, την οποία αποστασιοποιούμε απο τις οποιεσδήποτε σκοπιμότητες, λέει ότι στις εκλογές αυτές υπήρξαν κερδισμένοι και χαμένοι. Μάλιστα είμαστε πραγματιστές, ένας είναι ο κερδισμένος των εκλογών, το ΑΚΕΛ.

Στις επόμενες λίγες γραμμές θα γίνει κάποια προσπάθεια μιας προκαταρκτικής και συνάμα αποφθεγματικής εκτίμησης των εκλογικών αποτελεσμάτων και των προεκτάσεών τους.

Δεν μπορεί να υπάρχει καμμιά αμφιβολία ότι ο μεγάλος κερδισμένος των εκλογών είναι το ΑΚΕΛ. Πράγματι, απο το ποσοστό των 30.6 των τελευταίων εκλογών, ανέβηκε στο 33.0, αυξάνοντας τις έδρες του κατά 1, και κάνοντας τον προπορευόμενο Συναγερμό να νιώθει πιά την ανάσα του.

Ομως, η επιτυχία του ΑΚΕΛ δεν είναι απλώς θέμα αριθμών. Εκείνο που έχει σημασία, είναι ότι καταφέρνει να πετύχει αυτη τη ψηλή επίδοση, μετά την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού και την ακατάσχετη κινδυνολογία στην οποία κατέφυγαν οι πολιτικοί του αντίπαλοι, τα δυο κόμματα της συντηρητικής δεξιάς.

Είναι προφανές ότι, κάποιο μέρος του εκλογικού σώματος, έχει απαλλαγεί απο την παλιά ακελική αλλεργία και αντιμετωπίζει πιά το ΑΚΕΛ σαν ένα ανανεωμένο, σύγχρονο και σοβαρό κόμμα, το οποίο θα αποτελέσει τον πυρήνα της προσπάθειας απαλλαγής της διακυβέρνησης της χώρας, απο τα συντηρητικά κόμματα που σημερα συγκυβερνούν.

Αυτή η αλλαγή εικόνας που προβάλλεται σ' ένα επίλεκτο μέρος του κυπριακού πληθυσμού είναι, κατά κύριο λόγο, η επιτυχία του ΑΚΕΛ και λιγότερο η σημαντική ομολογουμένως αύξηση των ποσοστών του.

Οσον αφορά τον Συναγερμό, η μικρή έστω συρρίκνωσή του, φαίνεται να οφείλεται κατά μεγάλο μέρος στη δημιουργία του κόμματος των Νέων Οριζόντων, παρά στην κατά γενικήν διαπίστωση, κακοδοίκηση απο την οποία υποφέρει η χώρα μας τα τρία τελευταία χρόνια, και την ορατή στασιμότητα του Κυπριακού.

Φαίνεται, δυστυχώς, ότι η απaráδεκτη αναξιοκρατία που πήρε ανησυχητικές διαστάσεις, είχε σαν αποτέλεσμα να αντισταθμίσει τα μειονεκτήματα της κακοδιοίκησης, κάτι που δεν μπορεί παρά να είναι απο κοινωνικής πλευράς και σε προοπτική ένα πολύ ανησυχητικό φαινόμενο. Το παρήγορο είναι ότι, συναισθανόμενοι προφανώς τα διαβρωτικά του αποτελέσματα, όλοι οι πολιτικοί αρχηγοί, ήταν έτοιμοι την προτεραιότητα των εκλογών, αμέσως μετά τις εκλογές, να συζητήσουν τρόπους αντιμετώπισης αυτού του φαινομένου.

Ωστόσο το γεγονός παραμένει ότι, η ανοδική πορεία του Συναγερμού, φαίνεται να έχει ανακοπεί παρά τη συσπείρωση και άνθηση της ακροδεξιάς μερίδας του κόμματος, που φαίνεται να κερδίζει εσωτερικά τα ηνία σε βάρος του αστικού του χαρακτήρα. Κατά τα άλλα, ο μικρός συνεταιίρος, το κόμμα των Φιλελευθέρων, λίγο θα πρέπει να συνεισέφερε στη τελική διαμόρφωση του ποσοστού του συνασπισμού.

Είναι η γνώμη μας ότι η επιλογή - αμφίβολης όπως απεδείχθει εκ των υστέρων σκοπιμότητας - του κου Ρολάνδη για παρουσία του στη Βουλή, θέτει σε μεγάλη δοκιμασία την δυνατότητα συνέχισης ύπαρξης του κόμματός του, πολύ περισσότερο λόγω του πραγματικού κινδύνου αφομοίωσης απο το μεγαλύτερο συγγενές κόμμα, εκείνο του Συναγερμού. Οι συνεχείς προσπάθειες ανάκτησης μέρους των ψηφοφόρων των Νέων Οριζόντων, από μέρους του Συναγερμού, πρέπει να είχαν κάποια απήχηση, εξ ου και η τελική διαμόρφωση των ποσοστών των Νέων Οριζόντων σε χαμηλότερα επίπεδα απ' αυτά που έδειχναν οι δημοσκοπήσεις. Ωστόσο, η επιστροφή ή όχι όλων των αποσκιρτησάντων θα εξαρτηθεί απο το κατά πόσον οι Νέοι Οριζόντες θα μπορέσουν στο άμεσο μέλλον να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για την πολιτική τους ύπαρξη.

Μιλώντας για τους Νέους Οριζόντες, είναι προφανές ότι ο Πρόεδρός τους, μπόρεσε στο σύντομο διάστημα που διέρρευσε απο της ίδρυσής τους μέχρι τις εκλογές να παρουσιάσει το κόμμα του, κτίζοντας στους πόρους και την οργάνωση του ΚΥΚΕΜ , κάτι που ωστόσο δεν μηδενίζει την προσπάθεια που καταβλήθηκε. Ακόμα το ποσοστό που εξασφάλισαν οι νέοι Οριζόντες, φαίνεται να αντανακλά σε μεγάλο βαθμό την εύκολα γενόμενη κατανοητή μή συμπάθεια των ελληνοκυπρίων προς την ομοσπονδία. Όμως με το 1.7 που έδωσαν οι ψηφοφόροι στο κο Κουτσού, τα σημεία έλλειψης πραγματισμού που κατά την άποψή μας χαρακτηρίζουν τις πλατφόρμες του κόμματος, δεν φαίνεται να είχαν την απήχηση για την οποία αρχικά υπήρξε κάποιος φόβος.

Το άν θα συνεχίσει αυτό το κόμμα να υπάρχει, δεν θα εξαρτηθεί απο την αποφασιστικότητα του πυρήνα ίδρυσής του, αλλά κατά κύριο λόγο απο τις οικονομικές ενέσεις που ενδεχόμενα θα συνεχίσει να δέχεται απο μιά ορισμένη κατεύθυνση, την μείωση ή όχι του λαϊκισμού απο κάποιες άλλες πλευρές, καθώς και την καθαρότητα και το θάρρος των τοποθετήσεων τους.

Όσον αφορά το ΔΗΚΟ, είναι ηλίου φαινότερον ότι έχει πληρώσει το τίμημα της διγλωσσίας του και οι κατά καιρούς προβαλλόμενες δικαιολογίες του κου Κυπριανού δεν μπόρεσαν να διασκεδάσουν την απογοήτευση μεγάλου μέρους των μελών του, που είδαν καθαρές θέσεις του κόμματος να θυσιάζονται στο βωμό της εξουσίας, παρά τα οποιαδήποτε μεγαλόσχημα λόγια. Διακινδύνευσε να χάσει και έχασε τελικά το ΔΗΚΟ γιατί για τρία τώρα χρόνια, ζεί στη σκιά του μεγάλου αδελφού, με τον οποία για τή μεγάλη μάζα των ψηφοφόρων οι διαφορές καθόλου δεν είναι έκδηλες, αλλά ακόμα και γιατί εκεί που οι διαφορές ήταν έκδηλες, θέλησε ο κος Κυπριανού να αιτιολογήσει την άρση ή την απόκλισή τους με διάφορες σοφιστίες που καθόλου δεν ήταν πειστικές.

Φυσικά δεν διαφεύγει ότι τελευταία στον χώρο του Κέντρου συνωθούνται και άλλες καταστάσεις που προσφέρουν υπαλλακτικές λύσεις. Και τούτο ανεξάρτητα από το ότι οι επιλογές του κου Κυπριανού συνεπάγονταν από μόνες τους για το κόμμα του σημαντικό κόστος.

Όσον αφορά το ΚΕΔ του κου Βασιλείου, είναι η γνώμη μας ότι, παρουσιάζει δυό όψεις. Η μιά είναι ότι κατάφερε ο κος Βασιλείου να έχει τώρα φωνή στη Βουλή, κάτι που είναι σημαντικό. Ακόμα είναι πολύ πιθανό να μπορεί απρόσκοπτα να διοχετεύει τις απόψεις του και στο Εθνικό Συμβούλιο. Όμως δεν εξασφάλισε εκείνο το ποσοστό που θα του δημιουργούσε κάποιο μομέντουμ για τη μελλοντική ανέλιξη του κόμματος, είτε που θα τον καθιστούσε σ' αυτό το στάδιο, ένα απο τους σοβαρούς υποψηφίους της αντιπολίτευσης για τις επόμενες προεδρικές εκλογές.

Έχει δύσκολο δρόμο μπροστά του το ΚΕΔ. και οι προοπτικές του θα είναι κατά την άποψή μας, ταυτόσημες με τις υπαλλακτικές λύσεις και την πειστικότητα των προτάσεων που θα παρουσιάσει στα επόμενα ένα δύο χρόνια.

Όμως κατά κύριο λόγο, οι μεγάλοι χαμένοι των εκλογών είναι δυό. Το ΑΔΗΣΟΚ και η ΕΔΕΚ. Για άλλη μιά φορά, το ΑΔΗΣΟΚ δεν μπόρεσε να μπει στη Βουλή. Και για άλλα τέσσερα χρόνια η Βουλή δεν θα έχει την "άλλη φωνή". Παρά την κάποια ιδιαιτερότητά του, δεν μπόρεσε προφανώς το ΑΔΗΣΟΚ να περάσει στο λαό τα μηνύματα αυτής της διαφορετικότητας. Αντίθετα, πέρασαν κατά την άποψή μας, κάποια όχι σωστά

μηνύματα περί "ενδοτικότητα", ενώ οι αντίπαλοι του, εκμεταλλευόμενοι την σύμπτωση του σε μία δύο περιπτώσεις με το Συναγερμό, μπόρεσαν να του κάμουν ζημιά, κατηγορώντας το για "προγεφύρωμα του Συναγερμού", τη στιγμή που δεν επρόκειτο για κάτι τέτοιο, αλλά για κάποια ανεξαρτησία τοποθετήσεων, όπου δεν θέλησαν να θυσιάσουν την ουσία χάριν της σκοπιμότητας να αποφύγουν κάποιες "βλαβερές" όπως διεφάνει εκ των υστέρων ταυτίσεις.

Είναι πολύ νωρίς για να πεί κανείς αν θα επιβιώσει το ΑΔΗΣΟΚ κάτι που εν πολλοίς θα εξαρτηθεί από την αποφασιστικότητα της ηγεσίας του, κι άλλες προϋποθέσεις, αφού το κόμμα κάθε άλλο παρά μπορεί να υπολογίζει ότι έχει εξασφαλισμένο το οικονομικό του πρόβλημα.

Όσον αφορά την ΕΔΕΚ, ένας αντικειμενικός παρατηρητής θα πεί ότι είναι ο μεγάλος χαμένος των εκλογών, αφού έχει σχεδόν χάσει τις τρεις από τις ένδεκα μονάδες που είχε πετύχει στις προηγούμενες βουλευτικές εκλογές και έχει ακόμα χάσει τις δύο από τις 7 βουλευτικές της έδρες.

Αυτές οι απώλειες σε προοπτική είναι οδυνηρές και ανεπιθύμητες όχι μόνο για την ίδια την ΕΔΕΚ αλλά και για όλο τον πέρα της αντιπολίτευσης χώρο, αφού η ΕΔΕΚ δεν μπορούσε παρά να αποτελέσει ένα μεγάλο κομμάτι της προσπάθειας που θα γίνει για την αλλαγή της χώρας.

Είναι η γνώμη μας ότι η πρόσφατη εμφάνιση της ΕΔΕΚ είναι απλώς η φωτογράφιση μιάς πορείας που ξεκίνησε πρίν μερικά χρόνια, όταν η ΕΔΕΚ άρχισε σιγά σιγά να αποβάλλει τον διεθνοιστικό της χαρακτήρα και να εισάγει στη θέση του τον εθνικισμό. Ακόμα δεν μπορεί να παροράται ότι, παρά την αδιαμφισβήτητή της συνέπεια όσον αφορά τον τρόπο που πολιτεύεται και το χαρισματικό του χαρακτήρα του προέδρου της, έπαψε προ καιρού η ΕΔΕΚ να προβάλλει την εικόνα τον φορέα της κοινωνικής αλλαγής αλλά αντίθετα προβάλλει την εικόνα της στασιμότητας και της λειτουργίας γύρω από κάποια "ξύλινα" συνθήματα που δεν έχουν πια απήχηση, και στην ουσία στερούνται περιεχόμενο.

Κάτι που αξίζει ίσως να προσεχθεί, είναι ότι στη Βουλή μπήκαν ξανά οι δύο βουλευτές που στην προσπάθεια μη ανανέωσης και συντήρησης των πολιτικών πλατφόρμων της ΕΔΕΚ, κινδύνεψαν να εξοστρακιστούν για καλά. Ίσως το φαινόμενο αυτό θα πρέπει να ερμηνευθεί από την ηγεσία της ΕΔΕΚ σαν εντολή της βάσης του κόμματος για προβληματισμό και κάποιες επανατοποθετήσεις..

Ακόμα φαίνεται ότι η απόφαση να αφεθούν τα μέλη της ΕΔΕΚ στις τελευταίες προεδρικές εκλογές να ψηφίσουν κατά συνειδηση, είχε κάποιο μερίδιο στις πρόσφατες απώλειες.

Τέλος, το Οικολογικό κίνημα, στις δοσμένες συνθήκες φαίνεται να έκαμε μιά πιο αξιόλογη παρουσία απότι αναμενόταν. Αν ωστόσο θα μπορέσει αυτόνομα να μεγαλώσει μελλοντικά, μόνο ο χρόνος θα το δείξει. Και τούτο γιατί, ενώ από τη μια οι οικολογικές ευαस्थσίες αυξάνονται διαρκώς, η απεξάρτηση από τους παραδοσιακούς πολιτικούς σχηματισμούς δεν είναι εύκολη.

Αυτά σαν κάποιες πολύ προκαταρκτικές πρώτες αντιδράσεις, όταν ακόμα δεν έχουν μελετηθεί οι επί μέρους αριθμοί, καί όταν δεν έχουν ακόμα μελετηθεί οι τάσεις αλλά και αποκλίσεις απο τη προηγούμενη εκλογική συμπεριφορά.

Φυσικά, σε τελευταία ανάλυση, είναι τα ίδια τα κόμματα που θα μπορέσουν να αιτιολογήσουν τις απώλειες και τα κέρδη τους, απο τις πρόσφατες εκλογές. Εμείς θα περιοριστούμε να ευχηθούμε ότι η αυτοκριτική που θα γίνει, θα έχει σαν αποτέλεσμα μιά συνισταμένη που κατά τεκμήριο καλύτερα ή με περισσότερες πιθανότητες θα οδηγήσει σε κάποια λύση του Κυπριακού και θα απαλλάξει την κυπριακή κοινωνία απο τα αποστήματα και τα καρκινώματα που ολονέν και περισσότερο τα τελευταία χρόνια κάνουν την εμφάνισή τους στο σώμα της.

30/05/96